บทที่ 2

ประวัติและสถานะของจัมมู-แคชเมียร์*

2.1 ข้อมูลทั่วไป

ดินแดน จัมมู-แคชเมียร์ หรือที่เรียกกันสั้นๆว่าแคชเมียร์แต่เดิมนั้นครอบคลุมพื้นที่บริเวณที่เป็นเทือกเขาฮิมาลายา(Himalaya) ทางแถบตะวันตกและเทือกเขาคาราโกรัม(Karakoram) หรือหลังคาโลก เป็นรัฐที่มีพื้นที่เป็นภูเขาโดยส่วนมากอยู่เหนือสุดของอินเดีย มีพื้นที่ประมาณ 222,236 ตารางกิโลเมตร (85,805 ตารางไมล์) ประชากรปัจจุบันมีทั้งหมดประมาณ 12 ล้านคน โดยประมาณร้อยละ 70 เป็นมุสลิม ที่เหลือประกอบด้วย ฮินดู ซิกข์ และพุทธ ชาวฮินดูส่วนมากอาศัยอยู่ในตอนใต้และรอบ ๆ เมืองจัมมู และชาวพุทธส่วนมากอาศัยอยู่ในลาดัค(Ladakh)ด้านตะวันออก[1] จัมมู-แคชเมียร์มีอาณาเขตดังนี้ ทิศตะวันตกติดกับปากีสถาน ทิศเหนือและตะวันออกติดจีน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือบางส่วนติดกับอัฟกานิสถาน โดยสภาพยุทธภูมิศาสตร์ แคชเมียร์มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศต่าง ๆ ที่มีพรมแดนติดต่อกับแคชเมียร์ ภายหลังจากที่อินเดียและปากีสถานได้รับเอกราชในกลางปี ค.ศ.1947 ทั้งคู่ทำสงครามเพื่อแย่งกันครอบครองดินแดนแห่งนี้ จนในที่สุดเมื่อสงครามครั้งแรกระหว่างกันได้ยุติลง ส่งผลให้จัมมู-แคชเมียร์ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือปากีสถานได้เข้าครอบครองดินแดน 1 ใน 3 ของรัฐอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือที่เรียกว่าดินแดนแคชเมียร์เสรี(Azad Kashmir)มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองมุสซัฟฟาราบัด (Muzaffarabad) อินเดียครอบครองพื้นที่ส่วนมาก 2 ใน 3ที่เหลือโดยเมืองหลวงอยู่ที่ศรีนาการ์ นอกจากนั้นทางทิศเหนือและตะวันออกบางส่วนประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตรยังถูกจีนอ้างและผนวกเข้าเป็นของจีนอีกด้วย ถึงแม้ดินแดนของแคชเมียร์จะถูกปันออกไปเป็นส่วนต่าง ๆดังกล่าว แต่ความสำคัญทางยุทธศาสตร์ยังคงอยู่เนื่องจากการที่เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์อย่างมาก เต็มไปด้วยแหล่งทรัพยากรที่เหมาะต่อการพัฒนาด้านพลังงาน ป่าไม้และเหมืองแร่ เป็นต้น[2]

---

*จัมมู-แคชเมียร์(Jammu and Kashmir)เป็นรัฐหนึ่งในสหภาพอินเดีย ลักษณะความเป็น"รัฐ"ในที่นี้คล้าย ๆ กับรัฐที่ประกอบขึ้นเป็นสหรัฐอเมริกา คือรัฐจัมมู-แคชเมียร์มิได้มีสถานะเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศเพราะเป็นรัฐที่รวมอยู่ในอินเดีย

[1]"Jammu & Kashmir : the slaughter of democracy," Available from http://www.ummah.org.uk/kashmir/index.htm

[2]"Country profile: Jammu and Kashmir" Available from http://www.encarta.msn.com/index/concise/ovo102/0033a000.asp

ภาพที่ 2.1 แผนที่รัฐจัมมู-แคชเมียร์ และ ที่ตั้งของคณะผู้สังเกตการณ์ทางทหารของสหประชาชาติในอินเดียและปากีสถาน (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan-UNMOGIP)

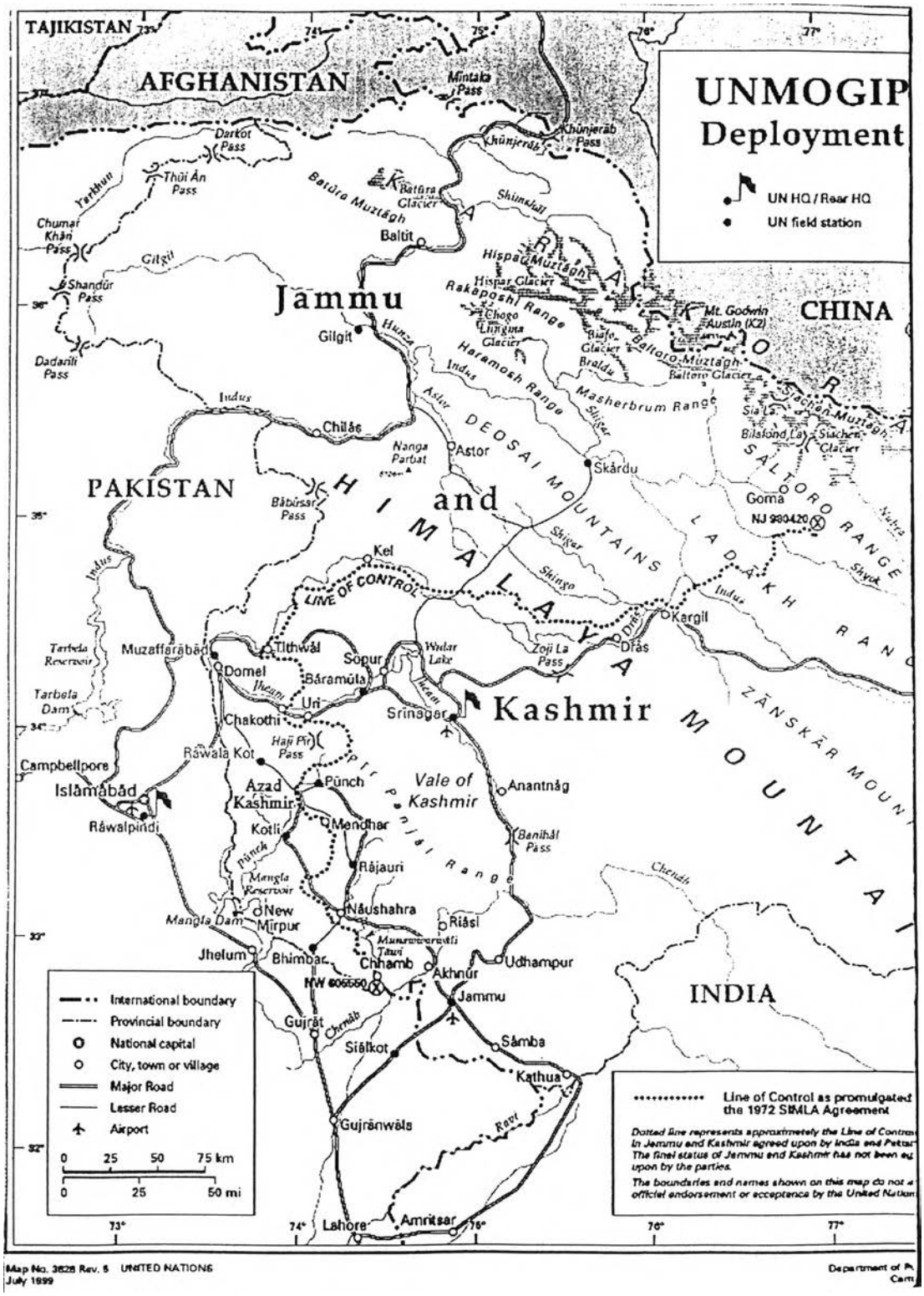

แหล่งที่มา : www.un.org/Depts/dhl/maps/pk/unmogip.htm

2.2 สถานะทางการเมืองของจัมมู-แคชเมียร์ในส่วนการปกครองของอินเดีย

จัมมู-แคชเมียร์ มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเองเช่นเดียวกันกับรัฐอื่น ๆ และเป็นส่วนหนึ่งในสหภาพแห่งอินเดีย(Union of India)ถึงแม้ว่าในรัฐธรรมนูญจะระบุสถานะของรัฐเอาไว้แตกต่างจากรัฐอื่นบ้างเล็กน้อย สิ่งที่ไม่เหมือนกับรัฐอื่นก็คือในประเด็นตัวของผู้ปกครองของจัมมู-แคชเมียร์ ซึ่งแม้จะได้รับการเลือกตั้งโดยสภานิติบัญญัติของรัฐจัมมู-แคชเมียร์ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีของอินเดียเสียก่อนที่จะได้ดำรงตำแหน่ง นอกจากนั้นยังสามารถถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้ ถ้าหากมีคะแนนเสียงส่วนใหญ่ไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 ของสมาชิกสภาฯยื่นคำร้องต่อประธานาธิบดีแห่งอินเดียเมื่อพบว่าผู้ปกครองทำการละเมิดรัฐธรรมนูญ และถ้าหากเกิดมีความล้มเหลวในการใช้กลไกตามรัฐธรรมนูญของรัฐ ประธานาธิบดีของอินเดียสามารถเข้าบริหารจัมมู-แคชเมียร์ และปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ต่อไปได้[3]

2.3 โครงสร้างและลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยรวม

จัมมู-แคชเมียร์ แบ่งออกเป็นสองจังหวัดได้แก่จังหวัดจัมมู และจังหวัดแคชเมียร์ ลาดัค ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของรัฐเป็นเพียงอำเภอหนึ่งของจังหวัดแคชเมียร์ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เกือบครึ่งหนึ่งของรัฐ และจากลักษณะของภูมิประเทศ ลาดัคยังคงถูกแยกออกจากดินแดนส่วนที่เหลือของรัฐโดยแนวเทือกเขาฮิมาลายา ดังนั้นในเอกสารบางชนิดที่กล่าวโดยยึดหลักทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมก็จะอธิบายได้สามส่วนคือจัมมู หุบเขาแคชเมียร์ และลาดัคหรือเขตชายแดนอื่น ๆ ในฤดูร้อนเมืองศรีนาการ์จะเป็นเมืองหลวง และในฤดูหนาว เมืองหลวงก็จะย้ายไปอยู่ที่นครจัมมู ลงมาทางใต้ 293 กิโลเมตร ดินแดนในส่วนของจัมมูนี้ อยู่ที่ความสูง 305เมตรจากระดับน้ำทะเล ตั้งอยู่ระหว่างเมืองศรีนาการ์และปาทานคต (Panthankot) ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟสายเหนือของอินเดีย ส่วนที่สองคือหุบเขาแคชเมียร์ พื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่งลึกลงไปตั้งอยู่ระหว่างแนวเขาฮิมาลายาตอนกลางกับแนวเขาเปียร์ ปันจาล (Pir Panjal) อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,600 เมตร ทางตอนเหนือจะเป็นแนวเทือกเขาคาราโกรัม[4] และส่วนสุดท้าย ลาดัคตั้งอยู่ในทิศตะวันออกที่ความสูงประมาณ 4,000-5,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล ทิศตะวันตกติดกับที่ราบทิเบตเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัยเนื่องจากปริมาณน้ำฝนน้อยและอุณหภูมิที่หนาวจัดในเวลากลางคืนและร้อนจัดในเวลากลางวัน

---

[3]Gopal Singh, **A Geography of India**(Delhi : Atma Ram & Sons, 1979),pp. 436-437.

[4]Shinya Fujuwara, **Kashmir**, trans. Margaret F.Breer(Tokyo : Kodansha International Ltd.,1978), p.42.

ภาพที่ 2.2 ทะเลสาปดาล (Dal Lake) นครศรีนาการ์

แหล่งที่มา : www.ummah.net/kashmir/photos/dalpark.jpg

ภาพที่ 2.3 มุสซัฟฟาราบัด ในแคชเมียร์เสรี

แหล่งที่มา : www.ummah.net/kashmir/photos/muzz.jpg

จากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นทำให้มีผู้เปรียบเปรยจัมมู-แคชเมียร์ ว่าเป็นเสมือนกับบ้านที่มีหลายชั้นหันหน้าลงทางทิศใต้ ประตูคือจัมมูและเปิดประตูไปก็จะเจอเขตแดนของปัญจาบ ชั้นที่หนึ่งของบ้านต้องปีนภูเขาสูงถึง 8,000 ฟุตก็จะถึงบาดราวาห์ (Bhadrawah) และ คิชต์วาร์ (Kishtwar) ขั้นต่อไปตามเชิงเขาฮิมาลายา ตรงบริเวณที่เรียกว่า เปียร์ ปันจาลจนถึงชั้นที่สองคือหุบเขาแคชเมียร์ ไต่เขาที่สูงและชันมากขึ้นก็จะเจอกับลาดัคและ บัลทิสตัน(Baltistan) ส่วนบริเวณหลังบ้านจะได้แก่กิลกิต (Gilgit) ซึ่งอดีตเป็นส่วนที่อังกฤษเคยใช้เป็นดินแดนปกครองพิเศษ

ภาพโดยรวมของแคชเมียร์ก็คือดินแดนที่เต็มไปด้วยภูเขาสูง ทะเลสาบ หิมะที่ตกตลอดทั้งปี ลำธารที่ไหลมาจากภูเขา ผลไม้และดอกไม้เมืองหนาวนานาชนิดต่างทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นขนานนามดินแดนแห่งนี้ว่าเป็น "เพชรพลอยประดับขุนเขา" "มรกตสีเขียว" "สวรรค์ของโลกตะวันออก" "สวิสเซอร์แลนด์ของโลกตะวันออก" หรือ "หญิงสาวที่งดงามที่สุด" ตามคำที่นายเนห์รูได้ยกย่องไว้[5]

ปัญหาพื้นฐานของชาวจัมมู-แคชเมียร์ ก็คือการมีรายได้ต่ำ ความยากจน โรคภัยไข้เจ็บและความทุกข์ยาก ทั้งนี้เพราะอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ของรัฐ อีกทั้งโครงสร้างทางการเกษตรก็เป็นแบบพึ่งพาตนเอง เนื่องจากเจ้าของที่ดินมักไม่ให้ความสนใจดูแล อีกทั้งยังมีการแบ่งแยกกันผลิตแบบตัวใครตัวมันและแข่งขันกันเอง

ทรัพยากรที่สำคัญได้แก่ป่าไม้ทางตอนใต้ของแนวเทือกเขาฮิมาลายา ไม้ส่งออกจากแคชเมียร์ที่ได้รับความนิยมมากก็คือไม้ดีออร์ดาร์ สลีปเปอร์(Deodar Sleepers) แร่ธาตุที่มีมากได้แก่หินปูน และปูนขาว และอื่น ๆ เช่น ถ่านหิน สังกะสี ทองแดง และตะกั่ว ส่วนใหญ่จะพบมากตามเนินเขาที่ยากแก่การขุดนำมาใช้ นอกจากนั้นผลไม้และพืชกินเมล็ดทั้งหลายก็เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอันดับต้น ๆ เช่นผลแอพริคอทและวอลนัท ที่สามารถนำไปใช้สกัดเป็นน้ำมันเพื่อใช้สำหรับเป็นเชื้อเพลิงของตะเกียงหรือประกอบอาหารได้ด้วย[6] ทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือจากแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการพัฒนาตามโครงการใช้ประโยชน์จากน้ำในการปั่นกระแสไฟ ซึ่งสามารถนำมาแจกจ่ายแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ที่อยู่ในรัฐได้เป็นส่วนมาก อุตสาหกรรมในครัวเรือนเช่น การแกะสลักไม้ การทอขนสัตว์ การทำผ้าไหม พรม ผ้าคลุมไหล่ เป็นสิ่งที่ทำให้แคช

---

[5]**Ibid.**, p.41.

[6]O.H.K. Spate, A.T.A. Learmonth and B.H. Farmer, **India, Pakistan and Ceylon: the Regions**(Suffolk: Richard Clay, Ltd., 1967), p.436.

เมียร์มีชื่อเสียงไปทั่วโลก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สร้างรายได้ให้กับชาวแคชเมียร์มาเป็นเวลานานและยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน[7]

2.4 ความหลากหลายของชุมชนในจัมมู-แคชเมียร์

จัมมู-แคชเมียร์ เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยชนหลายเชื้อชาติ พูดภาษาหลายภาษา มีศาสนาที่ยึดเหนี่ยวจิตใจแตกต่างกันไป และการปฏิบัติที่ต่างกันไปตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเชื้อชาติตน จัมมู-แคชเมียร์ เป็นดินแดนที่ประกอบด้วยชนที่มีเชื้อสายแตกต่างกันอย่างน้อยหกกลุ่มเชื้อสาย อาศัยอยู่กันในกลุ่มของตนเองในอาณาเขตของตน แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในทุกๆด้าน เห็นได้ชัดในตารางแสดงการกระจายตัวของประชากรตามภาษา และศาสนาในเขตพื้นที่ต่าง ๆของ จัมมู-แคชเมียร์ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การกระจายตัวของประชากรตามภาษาจากจำนวนประชากร 10,000คน ในเขตพื้นที่ต่าง ๆของจัมมู-แคชเมียร์ในปี ค.ศ. 1941

ภาษา / เขต	แคชเมียรี	ดอกรี	ปัญจาบี	ฮินดุสตานี
จัมมู (Jammu)	61	6,494	1,813	635
คาธัว(Kathua)	131	8,616	185	376
อัดฮัมเปอร์(Udhampur)	3,135	3,388	39	65
เรสี (Reasi)	972	3,183	568	517
เมียร์เปอร์(Mirpur)	3	848	5,784	540
เชนานี จาเกียร์ (Chenani Jagir)	655	7,282	70	655
ปูนช์ จาเกียร์ (Poonch Jagir)	444	19	518	2,285
บารามุลล่า(Baramulla)	8,900	3	195	65
อนันตนาค(Anantnag)	9,400	23	112	37
มุสซัฟฟาราบัด(Muzaffarabad)	907	2	1,817	134
ลาดัค (Ladakh)	60	11	12	1
แอสตอร์(Astore)	78	7	133	3
พื้นที่เช่ากิลกิต (Gilgit)	76	-	105	49
หน่วยกิลกิต (Gilgit Agency)	2	-	11	51

[7]Gopal Singh, **A Geography of India**, pp. 445-447.

ตารางที่ 2.2 การกระจายตัวของประชากรตามศาสนาจากจำนวนประชากร 10,000คน ในเขตพื้นที่ต่าง ๆของ จัมมู-แคชเมียร์ในปี ค.ศ. 1941

ศาสนา / เขต	ฮินดู	มุสลิม	ซิกข์	พุทธ	อื่น ๆ
จังหวัดแคชเมียร์					
บารามุลล่า	211	9,649	138	-	-
อนันตนาค	782	9,143	67	-	-
มุสซัฟฟาราบัด	222	9,290	488	-	-
หุบเขาลุ่มน้ำสินธุ					
ลาดัค	23	7,904	9	2,055	-
กิลกิต	48	9,910	34	-	-
แอสเตอร์	67	9,916	15	-	-
หน่วยกิลกิต	10	9,987	3	-	-
จัมมู					
ปูนช์					
เชนานี	572	9,073	353	-	-
เรสี	8,122	1,870	8	-	-
อัดฮัมเปอร์	3,130	6,806	60	-	-
เมียร์เปอร์-โคตลี เตสีล(Mirpur-Kotli Tehsil)	5,602	4,362	15	18	-
เมียร์เปอร์ และพิมเบอร์(Mirpur and Bhimber)	755	9,117	128	-	-
คาธัว-บาโซห์ลี เตสีล(Kathua-Basohli Tehsil)	2,003	7,606	388	-	-
จาสเมอร์การ์ห และคาธัว	8,285	1,707	2	-	-
(Jasmergarh and Kathua)	6,849	3,099	39	-	-
จัมมู	5,753	3,960	212	75	-

แหล่งที่มา: Census of India, 1941

2.5 ประวัติศาสตร์ของจัมมู-แคชเมียร์

ประวัติศาสตร์ของจัมมู-แคชเมียร์สามารถแบ่งออกได้เป็นสี่ช่วงระยะเวลาด้วยกัน ดังนี้[8] **ระยะแรก** ตั้งแต่ได้เริ่มมีการบันทึกประวัติศาสตร์ของดินแดนแห่งนี้พบว่าในสมัยโบราณนั้น ดินแดนแห่งนี้ถูกปกครองโดยกษัตริย์และผู้ปกครองซึ่งบางครั้งก็จะอยู่ภายใต้การปกครองของมหาจักรพรรดิ์ของอินเดีย เมื่อมหาจักรพรรดิ์ได้ขยายการปกครองของตนเองให้ครอบคลุมเหนือดินแดนจัมมู-แคชเมียร์จนถึงเอเชียกลาง ในรัชสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช 300ปีก่อนคริสตการ พระองค์ได้เป็นผู้นำศาสนาพุทธเข้าไปเผยแพร่ในจัมมู-แคชเมียร์ และมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยของคนิชกะ(Kanishka) ช่วง ค.ศ.ที่หนึ่ง แต่ภายหลังจากการหมดอำนาจลงของคนิชกะ ผู้นำของชนเผ่าท้องถิ่นได้สถาปนาตนเองขึ้นปกครองและฟื้นฟูศาสนาฮินดู(Brahminism)ขึ้นมาอีกครั้งจนกระทั่ง ปี ค.ศ. 530 จัมมู-แคชเมียร์ ได้ตกไปเป็นดินแดนประเทศราชของจักรพรรดิ์ อุจเจน(Ujjain) แห่งราชวงศ์วิกรมาทิตย์ (Vikramaditya) และเมื่อราชวงศ์นี้สิ้นสุดลง ดินแดนแห่งนี้จึงได้กลับมามีผู้ปกครองของตนเองอีกครั้ง กล่าวกันว่ายุคทองของประวัติศาสตร์จัมมู-แคชเมียร์ในอดีตเริ่มต้นขึ้นต่อจากช่วงเวลานี้นั่นเอง พุทธศาสนากับฮินดูไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง โดยช่วงปี ค.ศ.697-738 ในสมัยของ ลาติลาทิตย์Latiladitya ผู้ปกครองชาวฮินดู ท่านผู้นี้ได้รบมีชัยชนะเหนือดินแดนโดยรอบและได้ขยายอาณาเขตทางทิศตะวันออกไปถึงเบงกอลทางใต้ถึง คอนคาน(Konkan) ตะวันตกเฉียงเหนือถึงเตอร์กิสถาน และทางตะวันออกเฉียงเหนือถึงทิเบต เป็นช่วงที่มีความเจริญรุ่งเรืองสูง ในสมัยต่อ ๆ มา ชนชั้นที่เป็นผู้ปกครองก็ยังคงเป็นฮินดูจนถึงปีค.ศ.1339

ระยะที่สอง ช่วงต้น ค.ศ.ที่ 14 ดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ ถูกรุกรานจากพวกซุลซู(Zulzu) หรือดูลาฮา (Dulaha) กษัตริย์ของจัมมู-แคชเมียร์ขอความช่วยเหลือไปยังชาห์ เมียร์ (Shah Mir) ผู้นำทางการทหารของสวัต (Swat) ดินแดนที่เป็นเพื่อนบ้านติดทางทิศตะวันตกและ เรนชัน ชาห์ (Rainchan Shah) จากทิเบตที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก หลังจากที่ช่วยรบจนชนะเรนชัน ชาห์จึงได้สังหารผู้บัญชาการรบของจัมมู-แคชเมียร์ทิ้ง และเข้ายึดราชวงศ์เดิมโดยการแต่งงานกับธิดาของกษัตริย์จัมมู-แคชเมียร์ เริ่มศึกษาศาสนาอิสลามจนมีความศรัทธาและนับถือศาสนาอิสลามในเวลาต่อมา เมื่อเรนชัน ชาห์ สิ้นพระชนม์ ชาห์ เมียร์ ก็เข้าปกครองต่อจนกระทั่งปี ค.ศ.1394 หลังจากนั้นเป็นยุคของ สิกานดาร์ (Sikandar) ซึ่งเป็นผู้ต่อต้านศาสนาฮินดูอย่างหนัก หนังสือรวมทั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายของชาวฮินดูถูกทำลายลง ชาวฮินดูถูกคุกคามอย่างหนักแต่เป็นระยะเวลาไม่นานนัก ศาสนาฮินดูก็ได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ในช่วงปีค.ศ.1417-1469ภายใต้การปกครองของซายนัล อะบีดิน (Zainul Abedin) กษัตริย์ที่สนับสนุนศิลปะและวิทยาการทุกรูปแบบ จนปี ค.ศ. 1586 กอง

---

[8]Sisir Gupta, **Kashmir: A Study in India - Pakistan Relations**(New York : Asia Publishing House, 1966), pp. 18-23.

กำลังของพระเจ้าอักบาร์(Akbar) ได้เข้ายึดครองจัมมู-แคชเมียร์และดินแดนทางแถบนี้ทั้งหมดก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองของจักรพรรดิ์แห่งราชวงศ์โมกุลที่เป็นมุสลิม เมื่อจักรพรรดิ์โมกุลเริ่มเสื่อมอำนาจลง จัมมู-แคชเมียร์ก็กลายเป็นดินแดนที่ไร้ระเบียบเมื่อตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของชาวปาทานซึ่งโหดร้าย ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1752 เป็นต้นมา ชาวปาทานได้ทำการฆ่าทั้งชาวฮินดูและมุสลิม ทำลายความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมและทางศาสนาลงไปเป็นอย่างมาก

ระยะที่สาม ในตอนต้นของคริสตศตวรรษที่18 อิทธิพลของพวกซิกข์เริ่มเข้มแข็งและเรืองอำนาจในดินแดนปัญจาบ ผู้คนในจัมมู-แคชเมียร์เริ่มมองว่าการเข้ามาบุกรุกดินแดนของชาวซิกข์จะช่วยปลดปล่อยชาวจัมมู-แคชเมียร์จากการถูกกดขี่ข่มเหงจากผู้ปกครองชาวปาทานได้ จนปี ค.ศ.1819 ชาวซิกข์ก็เข้ายึดครองจัมมู-แคชเมียร์ได้สำเร็จโดยการนำของราจิต ซิงห์(Rajit Singh) ตั้งแต่นั้นมา จัมมู-แคชเมียร์ ก็ถูกปกครองโดยชาวซิกข์ซึ่งแม้จะไม่ได้ทำการกดขี่ข่มเหงประชาชนอย่างโหดร้ายทารุณเหมือนพวกปาทาน แต่ก็มิได้ให้ความเคารพต่อวิถีชีวิตแบบเดิมๆ รวมทั้งศาสนาที่ยึดถือของชาวจัมมู-แคชเมียร์ ภายหลังจากการสิ้นพระชนม์ของราจิต ซิงห์ อิทธิพลของซิกข์เริ่มเสื่อมลง ประกอบกับอังกฤษเริ่มขยายอิทธิพลเข้ามาในดินแดนทางแถบทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียมากขึ้นอีกด้วย โดยอังกฤษได้มีความสัมพันธ์อันดีกับกุลับ ซิงห์ (Gulab Singh) ซึ่งเคยเป็นข้าราชการชั้นสูงประจำราชสำนักของ ราจิต ซิงห์ และต่อมาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ปกครองของจัมมู-แคชเมียร์ เมื่ออิทธิพลของซิกข์เริ่มเสื่อม ผลประโยชน์ที่กุลับ ซิงห์จะได้รับก็น้อยลง ประกอบกับความเชื่อที่ว่าอังกฤษจะกลายเป็นผู้ที่เข้าครองครองอินเดียทั้งหมดทำให้เขาหันไปให้ความร่วมมือกับอังกฤษเป็นอย่างดี กุลับ ซิงห์ ได้เจรจากับอังกฤษโดยผลสรุปออกมาว่าอังกฤษจะปล่อยให้ จัมมู-แคชเมียร์เป็นอิสระ และจะเข้ายึดดินแดนในส่วนของรัฐปัญจาบแทน กุลับ ซิงห์ได้มอบเงินจำนวน 750,000ปอนด์ให้แก่อังกฤษเพื่อแลกกับการที่อังกฤษไม่เข้ายึดดินแดนจัมมู-แคชเมียร์[9]

ระยะที่สี่ การพ่ายแพ้สงครามของชาวซิกข์ต่ออังกฤษ ในสงครามซับบรอน (Subraon)ในปีค.ศ. 1846 นำไปสู่การสูญเสียดินแดนลาฮอร์ ตามที่ระบุไว้ในสนธิสัญญาลาฮอร์ในวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ.1846 (Treaty of Lahore) โดยอังกฤษตกลงที่จะให้ กุลับ ซิงห์ เป็นผู้ปกครองที่เป็นอิสระเหนือดินแดนแคชเมียร์ที่อังกฤษจะทำให้ในข้อตกลงต่างหากจากนี้ ซึ่งต่อมาก็คือสนธิสัญญาอัมริตสาร์ (Treaty of Amritsar)*(ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ก)* ในวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ.1846 นั่นเอง

---

[9]William Norman Brown, **The United States and India and Pakistan** (Cambridge : Harvard University Press,1967), p.181.

โดยในสนธิสัญญาได้ระบุว่าอังกฤษจะมอบดินแดนที่เต็มไปด้วยภูเขา เนินเขา ตลอดจนทรัพยากรที่เกิดจากที่ดินแห่งนั้น จากตำแหน่งซีกตะวันออกของแม่น้ำสินธุ (Indus) และทางตะวันตกของแม่น้ำเรวิด (Ravid) รวมทั้ง ดินแดนชัมบา (Chamba) แต่ไม่รวมลาหุล (Lahul) ที่เป็นส่วนหนึ่งของอาณาเขตที่ขึ้นอยู่กับอังกฤษในรัฐลาฮอร์ นับจากนั้นมา ดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองของพวกดอกราส์ กุลับ ซิงห์ได้พยายามจะสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นโดยใช้กฎที่เขาตั้งขึ้นเพื่อใช้ปราบปรามดูแลดินแดนส่วนที่มีความยุ่งยากต่อการปกครองเป็นพิเศษต่างหากด้วย รันเปียร์ ซิงห์ (Ranbir Singh) บุตรชายของเขาได้สานงานต่อ โดยเขามีความเชื่อว่าการบริหารงานแบบอังกฤษเป็นสิ่งที่ดี แต่การพัฒนาจัมมู-แคชเมียร์ ก็ยังคงเป็นไปอย่างช้า ๆ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1885 ในสมัยของประทับ ซิงห์ (Pratab Singh) บุตรชายของรันเปียร์ อังกฤษได้ให้ความสนใจในดินแดนจัมมู-แคชเมียร์มากขึ้นและพยายามที่จะมีสิทธิเข้าควบคุมเหนือจัมมู-แคชเมียร์เพราะเหตุที่จัมมู-แคชเมียร์มีพรหมแดนที่ติดต่อกับรัสเซีย ในปี ค.ศ. 1889 อังกฤษ จึงได้จัดตั้งหน่วยกิลกิตขึ้นในดินแดนทางตอนเหนือของจัมมู-แคชเมียร์ และทำงานขึ้นตรงต่อสำนักงานด้านกิจการทางการเมืองของอังกฤษ นอกจากนั้นยังอยู่เหนืออำนาจทางการศาลของจัมมู-แคชเมียร์ อีกด้วย จัมมู-แคชเมียร์ถูกบังคับให้ยอมรับการทำงานและสถานะของหน่วยงานนี้ไปโดยปริยาย ภายหลังจากการตายของประทับ ซิงห์ ปี ค.ศ.1925หลานชายของเขาคือ ฮะรี ซิงห์ก็ได้ปกครองจัมมู-แคชเมียร์อยู่จนกระทั่งปี ค.ศ.1948

2.6 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวในดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ไม่เคยเกิดขึ้น ชนชั้นผู้นำชาวฮินดูเชื้อสายดอกราส์ในเขตจัมมูและฮินดูในเขตแคชเมียร์ที่สนใจในงานบริหารและมักได้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางการเมือง ทำให้ชาวมุสลิมชนส่วนใหญ่ของประเทศกลับอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ ยังคงล้าหลัง กดขี่และไม่เป็นที่ยอมรับของชนส่วนใหญ่ เช่นกฎหมายของชาวฮินดูที่ต่อต้านการฆ่าวัวในทุกกรณีและในทุกกลุ่มคน ทั้งชาวมุสลิมและชาวพุทธซึ่งมิได้นับถือวัวเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ การบังคับใช้แรงงานยังคงมีอยู่จนกระทั่งปี ค.ศ.1920 ในทศวรรษต่อมา จากระบบการบริหารงานและระบบสังคมที่กดขี่ทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจ เกิดการปฏิรูปทางการเมืองขึ้น รวมทั้งมีการจัดตั้งสภานิติบัญญัติเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1934 ที่มีจำนวนสมาชิก 40 คนโดยเขตการเลือกตั้งครอบคลุมประชากรเพียงร้อยละ 8 ทั้งนี้เพราะมีการพิจารณาถึงการรู้หนังสือด้วย และจำนวนสมาชิกนอกเหนือจากนี้อีก 35 คนจะได้รับการเสนอชื่อโดยมหาราชา[10]

---

[10] **Ibid.** , pp.182-183.

องค์กรที่ทำหน้าที่ในการปฏิรูปการเมืองหลักก็คือกลุ่มจัมมูและแคชเมียร์ แนชั่นนัล คอนเฟอร์เรนท์ (Jammu and Kashmir National Conference)ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1938-1939 โดยชีคโมฮัมหมัด อับดุลลาห์(Sheikh Mohammad Abdullah) ซึ่งได้เป็นประธานของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ด้วย โดยก่อนหน้านี้บุคคลผู้นี้เคยรับราชการครูและเป็นมุสลิม แต่ไม่เลื่อมใสในแนวทางการเรียกร้องของสันนิบาติมุสลิม จึงได้พยายามก่อตั้งหน่วยงานใหม่นี้เพื่อทำหน้าที่แทนกลุ่มมุสลิมคอนเฟอร์เรนท์ (Muslim Conference)เดิมที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1932 กลุ่มการเมืองแห่งใหม่นี้เป็นหน่วยงานย่อยของ กลุ่มสเตทส์ พีเพิล' ส คอนเฟอร์เรนท์ (States People's Conference)ที่ตั้งอยู่ในอินเดียที่มีผู้นำที่สำคัญคือนายยาวหราล เนห์รู นายเนห์รูเกิดในครอบครัวชาวแคชเมียร์ที่มีการศึกษาและได้อพยพมาอยู่อินเดียในปี ค.ศ. 1716 และมีแนวความคิดสอดคล้องกันกับแนวทางของพวกฝ่ายซ้ายในพรรคคองเกรส ในปี ค.ศ.1939 กลุ่มจัมมูและแคชเมียร์ แนชั่นนัล คอนเฟอร์เรนท์สามารถดึงเอาอำนาจตุลาการ และอำนาจในการบริหารงานมาจากมหาราชาฮะรี ซิงห์ได้สำเร็จ ในปีค.ศ.1943 กลุ่มดังกล่าวยังได้เตรียมโครงการปฏิรูปทาง สังคม เศรษฐกิจ งานบริหาร และการเมืองในระยะยาวบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญและแผนเศรษฐกิจฉบับร่าง ในปี ค.ศ.1946เมื่ออังกฤษได้จัดตั้งคณะทำงานคาบิเนต มิสชั่น(Cabinet Mission) ขึ้นในอินเดียเพื่อจัดการกับปัญหาดินแดน จัมมู-แคชเมียร์ นายชีค อับดุลลาห์ได้ส่งเสริมให้มีการเรียกร้องให้ได้มาซึ่งเสรีภาพอันสูงสุดจากผู้ปกครองชาวดอกราส์ และเรียกร้องให้มหาราชาปลดปล่อยจัมมู-แคชเมียร์แต่คณะทำงานฯดังกล่าวไม่สนใจต่อข้อเรียกร้องนี้ ความนิยมในตัวของนายชีค อับดุลลาห์เริ่มเสื่อมถอยลงไปและอำนาจเบ็ดเสร็จส่วนมากก็ยังคงอยู่กับมหาราชา[11]

2.7 จัมมู-แคชเมียร์ภายใต้การครอบครองของอังกฤษ

เช่นเดียวกันกับรัฐอิสระเล็ก ๆ อื่น ๆ ที่มีเจ้าผู้ปกครองนครประมาณ 600รัฐที่อังกฤษได้เสนอแนะแนวทางสามแนวทางสำหรับอนาคตภายหลังการมอบเอกราชให้กับอินเดียและปากีสถานนั่นคือ 1) เป็นรัฐอิสระไม่ขึ้นกับประเทศใด 2) รวมเข้ากับประเทศอินเดีย 3) รวมเข้ากับประเทศปากีสถานโดยการที่จะเลือกแนวทางใดนั้น ให้พิจารณาในด้านภูมิศาสตร์ ศาสนา และการกำหนดใจตนเองของประชาชน[12] ซึ่งรัฐส่วนใหญ่จะรวมเข้ากับอินเดียและปากีสถานได้อย่างเรียบร้อยไม่มีปัญหา มีเพียงสามรัฐที่ปกครองโดยระบบกษัตริย์อันได้แก่ จัมมู-แคชเมียร์ จูนากาดห์ (Junagadh)และไฮเดอราบัด(Hyderabad) เท่านั้นที่มีปัญหา

---

[11]Sisir Gupta, **Kashmir : A Study in India- Pakistan Relations**, p.24.

[12]**ภารดี มหาขันธ์, ประวัติศาสตร์เอเชียใต้**(กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2527),หน้า 139.

ในกรณีของจูนากาดห์และไฮเดอราบัด ทั้งสองรัฐมีผู้ปกครองเป็นมุสลิมแต่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู อินเดียเห็นว่าหากพิจารณาตามหลักการแห่งความใกล้ชิดติดกัน โดยดูจากตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของทั้งสองรัฐ อินเดียก็มีความใกล้ชิดมากกว่า อีกทั้งอินเดียไม่ยอมรับว่าเจตจำนงของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญกว่าเจตจำนงของประชาชนตามที่ปากีสถานเรียกร้อง ในท้ายที่สุด อินเดียจึงใช้กำลังทางทหารเข้าแทรกแซงเพื่อบังคับให้ผู้ปกครองของรัฐทั้งสองตัดสินใจเข้าร่วมกับอินเดียและเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชนส่วนใหญ่ในทั้งสองรัฐนั้น ในขณะที่ปากีสถานก็ได้ใช้วิธีเดียวกับกรณีของแคว้นจัมมู-แคชเมียร์ [13]

สำหรับกรณีจัมมู-แคชเมียร์ ขณะที่มหาราชาฮะรี ซิงห์ไม่ต้องการที่จะรวมจัมมู-แคชเมียร์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของอินเดียเพราะจัมมู-แคชเมียร์จะต้องล้มเลิกระบบกษัตริย์เพื่อเปลี่ยนไปเป็นระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย พร้อมกันนี้ก็ไม่ต้องการเข้าร่วมกับปากีสถานซึ่งเป็นมุสลิมเช่นกัน และก็ไม่ต้องการที่จะทำตามที่ ลอร์ด เมาท์แบทเตน (Lord Mountbatten)เสนอเนื่องจากไม่ไว้ใจอังกฤษ แต่สิ่งที่มหาราชาฮะรี ซิงห์ ต้องการคือการเป็นรัฐอิสระซึ่งเห็นได้จากข้อความบางตอนในจดหมายที่ส่งไปพร้อมกับเอกสารการขอเข้าร่วมกับอินเดีย ในวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ.1947 (*ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ข*) แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่สามารถทำให้จัมมู-แคชเมียร์คงความเป็นรัฐอิสระอยู่ได้ แม้โดยก่อนหน้าที่อินเดียและปากีสถานจะได้รับเอกราช ในวันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1947 มหาราชาได้โทรเลขขอร้องให้ทั้งอินเดียและปากีสถานลงนามในข้อตกลงสแตนสติล (Standstill Agreement) ที่มีเนื้อหาเรียกร้องให้ทั้งสองฝ่ายพยายามคงสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมสื่อสาร การค้าขายและอื่น ๆซึ่งเพียงปากีสถานเท่านั้นที่ลงนาม[14]

ภายหลังที่อินเดียและปากีสถานได้รับเอกราชในช่วงกลางเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1947 เหตุการณ์ความขัดแย้งได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆเริ่มตั้งแต่ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ค.ศ.1947 เกิดเหตุการณ์รวมตัวกันของกลุ่มที่เรียกตัวเองว่ากลุ่มปลดปล่อยแคชเมียร์ทำการประท้วงต่อด้านผู้ปกครองของจัมมู-แคชเมียร์ทำให้มหาราชาส่งทหารเข้าปราบ

---

[13]Richard Sission and Leo E. Rose, **War and Secession : Pakistan, India and the Creation of Bangladesh**(Oxford : University of California Press,1990), pp.36-40.

[14]Richard V. Weeks, **Pakistan: Birth and Growth of a Muslim Nation** (London : D. Van Nostrand Company,1967), p.227.

ปราม[15] จากนั้นมาได้เกิดเหตุจลาจลระหว่างกลุ่มชนต่างศาสนาในรัฐปัญจาบ ผู้ลี้ภัยทั้งชาวฮินดูและซิกข์ต่างอพยพข้ามเข้ามาในเขตของจังหวัดจัมมู ความโกรธแค้นที่มีต่อชาวมุสลิมในรัฐปัญจาบจึงทำให้มีการโจมตีกลับเข้าไปในปัญจาบตะวันตกจากจัมมู เกิดการโจมตีแก้แค้นระหว่างกัน จนเหนือความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของตำรวจท้องถิ่น ส่วนที่อินเดียเริ่มโครงการสร้างถนนจากปาทานคตเข้าไปในจังหวัดจัมมู ได้ทำให้ปากีสถานเริ่มระแวงว่าเป็นการแสดงออกของอินเดียที่เตรียมพร้อมจะรับจัมมู-แคชเมียร์เข้าไปอยู่ร่วมกับอินเดีย

จนเดือนตุลาคม ชนเผ่าที่นับถือศาสนาอิสลามได้เริ่มเข้ารุกรานดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ โดยชนเผ่าติดอาวุธนี้จะมาจากจังหวัดนอร์ธ เวสต์ ฟรอนเทียร์ (Northwest Frontier Province - NWFP)จากฮาซาร่า (Hazara) และอีกทางจากเปชวาร์ (Peshwar)โดยเป็นระยะทางห่างกันกว่า 100 ไมล์ ซึ่งเส้นทางของชนเผ่าติดอาวุธนี้เป็นเส้นทางที่ต้องผ่านปากีสถาน และที่เข้ามาใช้เส้นทางได้ทั้งนี้เพราะรัฐบาลปากีสถานรับรู้และทั้งยังให้ความช่วยเหลือโดยการอนุญาตให้มีการจัดตั้งฐานปฏิบัติการ ให้ความสะดวกแก่กำลังพลเสริมที่เดินทางไปแนวรบ และให้ความช่วยเหลือในอุปกรณ์ประเภทรถบรรทุกเป็นต้น ในวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ.1947 ชนเผ่าเริ่มรุกเข้าไปในดินแดนของจัมมู-แคชเมียร์ ในวันที่ 22 ตุลาคม ค.ศ.1947 ก็เข้าไปถึงโดเมล (Domel) และมุสซัฟฟาราบัดด้วยกำลังพลประมาณ 2,000 นายและเคลื่อนตัวไปยังหุบเขาแคชเมียร์เพื่อเข้ายึดตัวเมืองหลวงศรีนาการ์ ในวันที่ 25 ตุลาคม ค.ศ.1947 ดินแดนส่วนที่เรียกว่าแคชเมียร์เสรีประกาศตั้งรัฐบาลของตนเองทำให้มหาราชาต้องหนีไปจัมมู ในวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ.1947 ชนเผ่าเข้าใกล้ศรีนาการ์มากขึ้น ทำการปล้นสะดมฆ่าฟันทั้งชาวมุสลิมและฮินดู รวมทั้งชาวยุโรป กองกำลังของรัฐบาลไม่สามารถทำการหยุดยั้งการกระทำของชนเผ่าติดอาวุธได้ ในเรื่องนี้ไม่มีหลักฐานชัดเจนที่จะยืนยันว่าการรุกรานของชนเผ่านั้นมีสาเหตุจากความต้องการทรัพย์สินหรือต้องการเข้าช่วยเหลือชาวมุสลิมที่ถูกปราบปราม[16]

มหาราชาภายหลังจากได้รับฟังข้อเสนอของนายวี.พี. เมน่อน (V.P. Menon) รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของอินเดียและนายชีค อับดุลลาห์ ที่แนะนำให้มหาราชายื่นแสดงความจำนงที่จะเข้าร่วมกับอินเดียต่อลอร์ด เมาท์แบทเตน ข้าหลวงใหญ่ของอังกฤษประจำอินเดียเสียก่อนเพื่อความถูกต้องตามกฎหมายที่อินเดียจะสามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือในดินแดนจัมมู-

---

[15]A. Appadorai, **The Domestic Roots of India's Foreign Policy 1947-1972**(Bombay : Oxford University Press, 1981), pp.147-148.

[16]Richard Sission and Leo E., **War and Succession : Pakistan, India and the Creation of Bangladesh** , p.39.

แคชเมียร์ได้ มหาราชาจึงทำการตัดสินใจยื่นเอกสารการขอเข้าร่วมกับอินเดียในเวลาต่อมา ในวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ.1947 ลอร์ด เมาท์แบทเตน ยอมรับการเข้าร่วมเป็นการชั่วคราวและถือว่าการกระทำเช่นนี้ถูกต้องตามกฎหมายเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน กฎหมายการให้เอกราชแก่อินเดีย ส่งผลให้อินเดียสามารถส่งทหารเข้าไปในรัฐจัมมู-แคชเมียร์ได้ จากนั้นมาอินเดียจึงเริ่มส่งทหารเข้าไปทางอากาศที่ศรีนาการ์และค่อย ๆ ปราบปรามและกำจัดพวกชนเผ่าออกไปจนหมดจากหุบเขาแคชเมียร์ โดยทางฝ่ายปากีสถานปฏิเสธที่จะยอมรับการเข้าร่วมของรัฐจัมมู-แคชเมียร์กับอินเดียโดยถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อตกลงแสตนสตีล และการกระทำดังกล่าวก็มีพื้นฐานมาจาก ความฉ้อฉล และความรุนแรงที่มีการวางแผนกันมาก่อนหน้านี้

ท้ายที่สุด ปากีสถานได้ส่งกองกำลังบุกรุกเข้าไปในแคชเมียร์เพื่อให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกองกำลังของรัฐบาลแคชเมียร์เสรีอย่างเปิดเผยในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1948 เกิดการปะทะกันกับกองกำลังทางทหารของอินเดียและกลายเป็นสงครามครั้งแรกระหว่างประเทศอินเดียกับปากีสถานในที่สุด อินเดียจึงนำเรื่องร้องเรียนต่อคณะมนตรีความมั่นคงฯว่า ประเทศปากีสถานเข้าแทรกแซงปัญหาแคชเมียร์ซึ่งเป็นปัญหาภายในประเทศอินเดียและเรียกร้องให้ปากีสถานถอนทหารออกจากแคชเมียร์ สหประชาชาติจึงได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นมาในนามของคณะกรรมาธิการเพื่ออินเดีย-ปากีสถานเพื่อเข้าดูแลและตรวจสอบกรณีพิพาท โดยท้ายที่สุดคณะกรรมาธิการฯก็ได้จัดการให้ทั้งสองฝ่ายทำการหยุดยิงได้สำเร็จซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1949และมีการกำหนดเส้นหยุดยิงซึ่งกลายเป็นตัวแบ่งจัมมู-แคชเมียร์ให้ออกเป็น 2 ส่วนโดยอินเดียได้ครองดินแดน 2 ใน 3 และส่วนที่เหลือ 1 ใน 3 อยู่ภายใต้การควบคุมของปากีสถานหรือที่เรียกว่าเขตปลดปล่อยแคชเมียร์หรือแคชเมียร์เสรี ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา[17]

2.8 ความขัดแย้งทางการเมืองในจัมมู-แคชเมียร์หลังจากที่อินเดียได้รับเอกราช

ปัญหาจัมมู-แคชเมียร์เกิดขึ้นทันทีหลังจากการได้รับเอกราชของอินเดีย ความขัดแย้งเหนือดินแดนจัมมู-แคชเมียร์นอกจากจะมาจากปัญหาพื้นฐานในเรื่องความขัดแย้งทางด้านลัทธิความเชื่อ ศาสนา เผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติในดินแดนนั้นแล้ว สภาวการณ์ทางการเมือง การแบ่งเป็นฝักฝ่ายต่างๆในอินเดีย ภูมิหลังความสัมพันธ์ระหว่างอินเดีย-ปากีสถานในอดีตต่างก็เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองในจัมมู-แคชเมียร์ แม้ว่าชนชั้นผู้ปกครองของอินเดียพยายามสร้างความเป็นเอกภาพให้เกิดขึ้น แต่ทั้งองค์ประกอบในเรื่องชนชั้น ภาษา และความติดยึดในดิน

---

[17]บรรจบ บุรวัฒน์, " ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอินเดียและประเทศปากีสถาน : ปัญหาแคชเมียร์ระหว่างปี ค.ศ. 1980-1990"(สาระนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538),หน้า 45.

แคนส่วนที่ตนเองอาศัยอยู่ ล้วนแล้วแต่เป็นตัวแบ่งแยกอินเดียออกจากกันและเกิดขึ้นก่อนที่จะถูกปกครองโดยอังกฤษ

ชาวมุสลิมได้ต่อต้านการปกครองของอังกฤษทันทีที่อังกฤษเริ่มเข้าปกครองดินแดนในเอเชียใต้ ขณะที่ชาวฮินดูได้พยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ นโยบายการปกครองแบบเลือกปฏิบัติของอังกฤษแม้อาจไม่ตั้งใจแต่ผลที่เกิดขึ้นก็คือชาวฮินดูได้ตอบรับกับแนวทางการบริหารงานใหม่ของอังกฤษ แต่ชาวมุสลิมกลับแยกตัวออกไป ส่งผลให้ชาวฮินดูได้เรียนรู้และซึมซับกับระบบการค้าและพาณิชย์ซึ่งเป็นตัวส่งเสริมความมั่นคงและแสดงบทบาทและฐานะในสังคม ระบบราชการ สถาบันที่มีการบริหารงานแบบตะวันตก กฎหมาย การแพทย์ ยารักษาโรค และการศึกษาแบบใหม่ ชาวฮินดูกลายเป็นชนชั้นที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ แทนที่ชาวมุสลิมซึ่งเคยรุ่งเรืองมาก่อนสมัยที่อังกฤษจะเข้ามาปกครอง ดังนั้น ภายหลังจากการเข้ามาของอังกฤษปัญหาช่องว่างระหว่างชุมชนทางศาสนาทั้งสองในอินเดียจึงมีมากขึ้น

2.8.1 ขบวนการแบ่งแยกของชาวมุสลิมในอินเดีย

ขบวนการแบ่งแยกของมุสลิมในอินเดียเริ่มแรกเกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยที่ต้องการจะปกป้องสิทธิของตนเองในช่วงเวลาที่เกิดการปฏิรูปรัฐธรรมนูญเมื่ออังกฤษเข้าปกครองอินเดีย โดยในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 แนวความคิดของชาวมุสลิมในอินเดียได้แสดงออกมาในลักษณะดังต่อไปนี้[18]

1) เน้นเรื่องการแยกตัวออกของชาวมุสลิม
2) ยืนยันกับผู้ปกครองชาวอังกฤษว่าชาวมุสลิมจะไม่เข้าร่วมในขบวนการสร้างชาติในลักษณะรวมกันกับฮินดู
3) แนะนำกระบวนการ "การทำให้เป็นตะวันตก" ให้กับชาวมุสลิม

แนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลกระทบทางการเมืองในอินเดีย คือ มุสลิมจะไม่เข้าร่วมหรือสนับสนุนความพยายามของพรรคคองเกรสในการเรียกร้องเสรีภาพ ความขัดแย้งเริ่มชัดเจนมากยิ่งขึ้นระหว่างประชาชนชาวอินเดียส่วนใหญ่ซึ่งนำโดยพรรคคองเกรสกับเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองชาวอังกฤษ โดยกลุ่มสันนิบาติมุสลิมที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1906 กลายเป็นบุคคลที่สามที่ในตอนแรกให้การสนับสนุนพรรคคองเกรสเพื่อให้อังกฤษเห็นความสำคัญของตน และในท้ายที่สุดได้เข้าเป็นฝ่ายเดียวกับอังกฤษ

---

[18]Sisir Gupta, **Kashmir : A Study in India-Pakistan Relations**, pp.1-2.

ความพยายามของสันนิบาติมุสลิมในการแสวงหาสถานะพิเศษให้กับกลุ่มของตนเองเริ่มเด่นชัดมากขึ้นในช่วง ปี ค.ศ.1940 โดยแสดงออกมาในข้อเรียกร้อง 14ประการที่เขียนโดยนายโมฮัมเหม็ด อาลี จินน่าห์ (Mohammed Ali Jinnah) ภายหลังจากที่พรรคคองเกรสแห่งชาติอินเดียได้มีการจัดเตรียมร่างรัฐธรรมนูญไปก่อนในปี ค.ศ. 1928 ทั้งนี้เนื้อหาของข้อเรียกร้องมีใจความสำคัญอยู่ที่ การให้ได้มาซึ่งสิทธิพิเศษ(ข้อ 4 ข้อ 8 และ 13) การปกป้องคุ้มครองเอกสิทธิ์และศักดิ์ศรีของชาวมุสลิมในอินเดีย (ข้อ 11 และ 12)

ความต้องการที่ทางมุสลิมเรียกร้องมาในทั้ง 14 ข้อนั้น ทางฝ่ายคองเกรสไม่สามารถที่จะตอบสนองได้ทั้งหมด ช่องว่างระหว่างสองฝ่ายยิ่งเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งตอนปลายทศวรรษที่ 20 อิทธิพลแนวความคิดของลัทธิมาร์กซิสม์(Marxism)เริ่มเข้าไปมีอิทธิพลต่อพวกชาตินิยมในอินเดีย และนายเนห์รู ผู้นำการเคลื่อนไหวของพรรคคองเกรส ก็ประกาศความเชื่อของตนต่อลัทธิมาร์กซิสม์ ซึ่งเมื่อนายเนห์รูได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานของพรรคในปี ค.ศ.1929 เขาเริ่มความคิดอันแน่วแน่ที่จะนำพาชาติให้หลุดพ้นจากการปกครองของอังกฤษ ต้นค.ศ.1930 คองเกรสเริ่มมีปฏิกิริยาที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออังกฤษมากขึ้น

ปฏิกิริยาต่อต้านที่เกิดขึ้นนี้ทำให้อังกฤษไม่พอใจและหันมามองฝ่ายสันนิบาติมุสลิมมากยิ่งขึ้น ขณะที่การเคลื่อนไหวทางการเมืองของมุสลิมยังคงเป็นแบบเดิมๆที่มุ่งเน้นประเด็นทางศาสนาเป็นหลัก ถึงแม้ตัวนายจินน่าห์ เองจะชื่นชมต่อค่านิยมของตะวันตกแต่เขาไม่สนใจประเด็นอื่น ๆ เช่นว่าเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลสำคัญทางการเมือง และสมาชิกของสันนิบาติบางกลุ่มที่อยู่ตามตอนเหนือของอินเดียก็ยังเป็นชนชั้นเจ้าของที่ดินดังแต่ก่อน

การรณรงค์ของคองเกรสแสดงออกมาในแนวทางสังคมนิยมเช่นเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการจัดสรรที่ดินเสียใหม่ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับสภาวะความต้องการของกลุ่มสันนิบาติมุสลิมโดยสิ้นเชิง และความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายก็เลวร้ายมากขึ้นไปอีกเมื่อรัฐบาลอังกฤษตัดสินใจประกาศ "สิทธิในการลงคะแนนเสียงของแต่ละชุมชน" (communual electoral award) ที่ให้สิทธิแก่ชาวตะวันตก และมุสลิมในการเลือกตั้งตัวแทนของกลุ่มตน รวมทั้งผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์และพวกลูกครึ่งอินเดียเชื้อสายอังกฤษ และคนในวรรณะต่าง ๆ ก็ได้รับสิทธิในการลงคะแนนเสียงแยกออกจากกันด้วย การตัดสินใจครั้งนี้เป็นไปตามความต้องการของชาวมุสลิม ทำให้พวกชาตินิยมเกลียดชังมุสลิมมากขึ้น โดยเห็นว่ามุสลิมนั้นเป็นพวกเดียวกับจักรวรรดินิยม

อย่างไรก็ตามชาวมุสลิมเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้และได้พยายามที่จะทำความเข้าใจกับฝ่ายผู้นำของฮินดูเช่นกันโดยได้มีการประชุมกันหลายครั้งหลายหนในนามของการประชุมเพื่อเอกภาพ (the Unity Conference) ซึ่งเกือบจะได้ผลสรุปออกมาแต่ก็ต้องสะดุดลงเสียก่อนเมื่อเซอร์ ซามูเอล ฮอร์ (Sir Samuel Hoare) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอินเดียได้ประกาศยอมรับข้อเสนอของมุสลิมให้รักษาที่นั่งในสภากลางให้กับตัวแทนของมุสลิมตามข้อที่ 4ใน 14 ข้อเรียกร้องของจินน่าห์และให้ดินแดนซินด์(Sind) เป็นจังหวัดอิสระ

2.8.2 การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1937

ภายหลังการเลือกตั้งในปีค.ศ.1937 อังกฤษได้ส่งคืนอำนาจอย่างจำกัดบางประการให้แก่อินเดียภายใต้กฎหมายการปกครองอินเดีย ปี ค.ศ.1935 (The Government of India Act) และผลของการเลือกตั้งในครั้งนี้ยิ่งทำให้ความเป็นฝักเป็นฝ่ายในอินเดียชัดเจนมากยิ่งขึ้น คองเกรสครองเสียงข้างมากในสภามีโอกาสจัดตั้งคณะบริหารงานใน 7 จังหวัดจากทั้งหมด 11 จังหวัดและยื่นข้อเสนอให้สันนิบาติมุสลิมเข้าร่วมเป็นคณะบริหารงานผสมภายใต้เงื่อนไขที่สมาชิกของสันนิบาติมุสลิมจะต้องเข้าเป็นสมาชิกของพรรคคองเกรสเสียก่อน แต่ทางฝ่ายมุสลิมไม่เชื่อว่าคองเกรสจะยอมแบ่งอำนาจให้จึงปฏิเสธต่อข้อเสนอดังกล่าว และเริ่มตระหนักถึงสถานะกลุ่มตนมากขึ้น สันนิบาติมุสลิมยุติการเรียกร้องให้ได้มาในสิ่งที่เรียกว่า "สิทธิของชนกลุ่มน้อย" แต่เปลี่ยนเป็นการเรียกร้อง "สถานะแห่งความเท่าเทียมกัน" แทนโดยให้เหตุผลว่า ปัญหาชาวมุสลิมในฐานะของชนกลุ่มน้อยเกิดจากการด่วนตัดสินสถานะของชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดีย และถ้าหากมีสองประเทศเกิดขึ้นในดินแดนชมพูทวีป มุสลิมก็จะมีความเท่าเทียมกันเสมอเหมือนกับชาวอินเดียโดยอัตโนมัติ สาระสำคัญในแนวนโยบายทางการเมืองของสันนิบาติมุสลิมในช่วงทศวรรษที่ 30ก็คือทฤษฎีสองชาติที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติทางการเมืองที่สำคัญของชาวมุสลิมคือ[19]

1) มีสอง"ชาติ"ในอินเดียได้แก่ ฮินดูและมุสลิม
2) สันนิบาติมุสลิมจะเป็นตัวแทนของ"ชาติมุสลิม"และคองเกรสเป็นตัวแทนของ"ชาติฮินดู"

ในปี ค.ศ. 1940 การประชุมของสันนิบาติมุสลิมที่เมืองลาฮอร์ซึ่งต่อมาเรียกว่ามติปากีสถาน (Pakistan resolution)เรียกร้องให้มีการแยกดินแดนในส่วนที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นชนกลุ่มมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณตะวันตกเฉียงเหนือและทางแถบซีกตะวันออกของอินเดียให้เป็นรัฐอิสระ แม้จะมีการต่อต้านอย่างรุนแรงจากฝ่ายคองเกรสในตอนแรกแต่เพื่อผลประโยชน์

---

[19]Richard Sission and Leo E. Rose, **War and Secession : Pakistan, India and the Creation of Bangladesh**, p.35.

โดยรวมของประชาชนทั้งเอเชียใต้คือการต่อรองให้ได้มาซึ่งการถ่ายโอนอำนาจที่สันติจากอังกฤษ มติของสันนิบาติมุสลิมจึงได้รับการรับฟังจากคณะทำงานพรรคคองเกรส ในเดือนเมษายน ค.ศ.1942 ประกอบกับสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่สองที่ทำให้ประชาชนสนใจเหตุการณ์ทางการเมืองมากขึ้น กลุ่มทางการเมืองแบ่งออกเป็นสามกลุ่มอย่างชัดเจนคือ กลุ่มมุสลิม กลุ่มฮินดู มหาสภา (Hindu Mahasabha) และพรรคคอมมิวนิสต์อินเดีย โดยพรรคคอมมิวนิสต์ไม่ติดยึดในเรื่องศาสนาแต่ส่งเสริมความคิดในเรื่องการกำหนดใจตนเอง จึงให้การสนับสนุนฝ่ายมุสลิม

2.8.3 การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1946

ผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ทำให้มุสลิมได้ที่นั่งเพิ่มขึ้นจากเดิมมากแม้จะไม่สามารถชนะพรรคคองเกรสในสามจังหวัดจากห้าจังหวัดที่ต้องการสร้างรัฐของชาวมุสลิมในนามของประเทศปากีสถานก็ตามแต่ อย่างน้อยการเลือกตั้งครั้งนี้สามารถทำให้สถานะของสันนิบาติมุสลิมเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เป็นประโยชน์ต่อข้อเรียกร้องของตนมากขึ้น จากนั้นการเรียกร้องของสันนิบาติมุสลิมก็เป็นไปอย่างรุนแรงและเข้มข้น เห็นได้จากคำกล่าวของนายจินน่าห์ ในการประชุมของสมาชิกสันนิบาตมุสลิมในเดือนเมษายน ค.ศ. 1946 *"ชาวมุสลิมในอินเดียจะไม่นิ่งเฉยหรือคงความเป็นกลาง... ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะดำเนินการไม่ว่าจะเป็นภัยอันตราย ความยากลำบาก หรือการสละชีพก็ตามแต่ หากมันจำเป็นต่อการได้มาในสิ่งที่ต้องการ"*[20]

คำกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในช่วงที่อังกฤษได้ใช้คณะทำงานคาบิเนต มิสชั่นมาทำหน้าที่จัดตั้งองค์กรจัดทำรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลเฉพาะกาล แม้คองเกรสและมุสลิมจะยอมรับข้อเสนอของคณะทำงานฯดังกล่าว แต่ทั้งคู่ต่างตีความหมายของแนวคิดเช่นในเรื่องบทบาทของสภาอำนาจของศูนย์กลาง และ สถานะของจังหวัดแตกต่างกันออกไป ในที่สุดทั้งคู่จึงปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในรัฐบาลเฉพาะกาลที่อังกฤษพยายามจะจัดตั้งให้ จากความล้มเหลวของอังกฤษในการจัดการกับปัญหาที่เรื้อรัง ในที่สุดสันนิบาติมุสลิมก็ได้ประกาศแยกตัวออกจากระบบการจัดการต่างๆ ของอังกฤษและจะใช้วิธีการโดยตรงของตนเองในการขจัดภาวะความเป็นทาสต่ออังกฤษและการครอบงำทางชนชั้นวรรณะของฮินดูและสร้างรัฐของชาวมุสลิมขึ้นมาใหม่ในนามของปากีสถาน

16 สิงหาคม ค.ศ. 1946 อาจกล่าวได้ว่าเป็นวาระสุดท้ายของความหวังที่จะสร้างความเป็นมิตรและความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในดินแดนเอเชียใต้เมื่อเกิดการเดินขบวนต่อต้านชาวฮินดู และการกวาดล้างชาวฮินดูขึ้นในเบงกอล และก่อนที่คองเกรสจะได้แก้ไขอะไร ก็เกิดเหตุชาว

---

[20]"Proceedings of the Muslim League Legislators' Convention," **Indian Annual Register 1946** (n.p.):192-199.

มุสลิมก็ถูกฆ่าหมู่ที่เมืองบิฮาร์ (Bihar) ขณะที่การล้างแค้นระหว่างชนสองศาสนาเกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ นั้น ความยุ่งยากเพิ่มมากขึ้นเมื่อสันนิบาติมุสลิมได้ตัดสินใจยื่นความจำนงที่จะกลับเข้าร่วมระบบการจัดตั้งรัฐบาลใหม่อีกครั้งหนึ่ง อังกฤษจึงเรียกผู้นำของอินเดียเข้าหารือถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและในท้ายที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 นายกรัฐมนตรีของอินเดียนายอัตลี (Atlee) ก็ได้ประกาศการถอนตัวของอังกฤษออกจากอินเดียและอำนาจต่างๆ จะถูกถ่ายโอนให้กับจังหวัดต่าง ๆ ของอินเดียโดยสมบูรณ์

2.8.4 การแยกตัวออกจากอินเดีย

จากปัญหาการฆ่าล้างแค้นกันระหว่างกลุ่มทางศาสนา ความล้มเหลวในการจัดตั้งรัฐบาลเฉพาะกาล ความล้มเหลวของการเจรจาทางการเมืองระหว่างผู้นำของทั้งสองฝ่าย การที่อังกฤษถอนตัวและมอบอำนาจให้กับจังหวัดต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มต่าง ๆที่อยู่ในสภาเห็นพ้องกันในเรื่องที่จะให้มีการแยกตัวออกไปจากอินเดียของชาวมุสลิม

แม้ทั้งอินเดียและปากีสถานต่างก็มีอะไรหลาย ๆ อย่างเหมือนกันไม่ว่าจะเป็นมรดกทางวัฒนธรรม วิถีการดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และยังรวมถึงอารมณ์ขันอีกด้วย แต่สิ่งที่เหมือนกันเหล่านี้ไม่ได้เป็นปัจจัยที่จะใช้ทำนายถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของสองประเทศ ในทางตรงกันข้ามความที่คล้ายคลึงกันดังกล่าวยังกลับสร้างปัญหา กล่าวคือ[21]

1) ความจงเกลียดจงชังในระหว่างฝักฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงก่อนการแยกตัวออกมาของปากีสถานได้กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศหลังการเกิดประเทศปากีสถาน ความขมขื่น ความอิจฉาริษยา การแข่งขัน ความรู้สึกที่เป็นปรปักษ์ระหว่างสันนิบาติมุสลิมและคองเกรส กลายเป็นสิ่งที่ตอกย้ำอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ จากการเรียกร้องความเท่าเทียมกันของมุสลิมกับฮินดูก็กลายเป็น การเรียกร้องความเท่าเทียมกันของปากีสถานกับอินเดีย
2) ในช่วงเริ่มต้นของการเป็นประเทศ ปากีสถานต้องเผชิญกับปัญหาการสร้างลักษณะประจำชาติของตนขึ้นมา โดยเหตุผลที่ใช้รณรงค์ในการแยกตัวออกมานั้นก็คือการสร้างหน่วยทางการเมืองใหม่ของชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดีย ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะบอกว่าใครเป็นชาวปากีสถาน ทางออกของปัญหาเรื่องลักษณะประจำชาตินี้ก็คือการตอกย้ำในเรื่องความแตกต่างทางศาสนาที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยึดถือต่างกันนั่นเอง

---

[21] Sisir Gupta, **Kashmir : A Study in India-Pakistan Relations**, p.16.

3) ภาพลักษณ์ที่ขัดแย้งกันเกิดขึ้นกับคนของทั้งสองประเทศ คนอินเดียหลาย ๆ คนยังไม่เชื่อว่าปากีสถานเป็นประเทศที่มีอยู่จริงและสามารถจะบริหารกิจกรรมต่างๆของประเทศได้ คนในปากีสถานเองก็เช่นเดียวกันที่มองว่าอินเดียนั้นไม่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีขนาดที่ใหญ่เกินไป มีความแตกต่างมากมายเกินกว่าที่จะเป็นรัฐที่แข็งแรงและเป็นเอกภาพได้

2.8.5 จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างอินเดีย-ปากีสถานกรณีจัมมู-แคชเมียร์

จุดกำเนิดของปัญหาความขัดแย้งระหว่างอินเดียและปากีสถานในเรื่องของดินแดนจัมมู-แคชเมียร์นั้นเกิดขึ้นก่อนการแบ่งแยกเอเชียใต้ออกจากกัน ทั้งนี้เป็นเพราะความเชื่อของทั้งสองฝ่ายที่สร้างขึ้นมาในช่วงก่อนการแยกออกจากกันนั่นเองโดยคองเกรสเชื่อว่าอินเดียแบบเดิมยังคงอยู่เป็นหน่วยเดียว การแยกตัวออกของดินแดนบางส่วนเกิดขึ้นได้โดยส่วนที่เหลือจะถูกรวมเข้ากับรัฐที่มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่แบ่งแยกทางศาสนา และมีเอกภาพ ทางมุสลิมเชื่อว่าดินแดนที่มีชาวมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ในดินแดนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและในทิศตะวันออกของเอเชียใต้จะร่วมตัวกันเป็นรัฐที่แยกออกมาเป็นรัฐอิสลามที่เข้มแข็งและมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดทางยุทธศาสตร์ถ้าหากได้มีการแยกตัวออกเป็นรัฐอิสระ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากขณะที่อังกฤษกำลังที่จะถอนตัวออกจากอนุทวีปนั้นอธิปไตยของรัฐที่ปกครองโดยระบบกษัตริย์ยังไม่ลงตัว และยังไม่มีแผนที่ทางการเมืองของดินแดนอนุทวีปที่ถือเป็นที่สิ้นสุดได้แม้จนกระทั่งอินเดียและปากีสถานเป็นรัฐอิสระออกจากกันในช่วงกลางปี ค.ศ.1947ก็ตาม ความสำคัญและความเข้มแข็งของรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งสองรัฐขึ้นอยู่กับความสามารถในการรวบรวมรัฐที่เดิมปกครองโดยกษัตริย์เข้าไว้กับตนเองได้ ทั้งสันนิบาติมุสลิมและคองเกรสต่างก็มีความคาดหวังแตกต่างกันไป

สันนิบาติมุสลิมเห็นว่ามหาราชาของรัฐเหล่านั้นมีทางเลือกอยู่สองทางคือการเป็นดินแดนที่ปกครองด้วยตนเองภายใต้การดูแลของจักรภพอังกฤษหรือเป็นเอกราช สันนิบาติมุสลิมต้องการให้รัฐเหล่านั้นเลือกการเป็นเอกราชหรือเข้าร่วมกับปากีสถาน โดยได้ทำการเรียกร้องให้กษัตริย์ของดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ประกาศเอกราช ในทางตรงกันข้ามอินเดียกลับกล่าวว่า ในการเตรียมการถ่ายโอนอำนาจการปกครองจากอังกฤษนั้นไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัวหรือเงื่อนไขที่ให้เอกราชแก่รัฐที่ปกครองโดยระบบกษัตริย์ ดังนั้นผู้ปกครองของรัฐที่อยู่ในเขตแดนของปากีสถานก็ต้องรวมเข้ากับปากีสถาน ส่วนที่เหลือทั้งหมดจะต้องเข้าร่วมกับอินเดีย

ปากีสถานเริ่มทำการส่งเสริมให้มหาราชาของจัมมู-แคชเมียร์ทำการประกาศเอกราชโดยหวังว่ารัฐอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตแดนของอินเดียก็จะทำการประกาศเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามเมื่อปากีสถานตระหนักว่าการทำเช่นนี้ไม่อาจจะป้องกันการเข้าร่วมกับอินเดียได้ ปากีสถานจึงเปลี่ยนแนวทางการเรียกร้องเป็นการยืนยันว่าดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ตามความเหมาะสมแล้วควรจะเป็นของปากีสถานโดยมีเหตุผลสนับสนุนสองประการคือ

1) ความผูกพันทางศาสนาอันเกิดจากการที่ประชากรส่วนมากของจัมมู-แคชเมียร์เป็นมุสลิม และการแยกตัวของปากีสถานออกจากอินเดียก็เกิดจากความคิดในการสร้างชาติที่เป็นของชาวมุสลิมเชื้อสายอินเดียโดยเฉพาะอีกด้วย

2) รัฐจัมมู-แคชเมียร์ มีเขตแดนติดต่อกับปากีสถานยาวกว่าอินเดีย ถนนต่าง ๆ ในจัมมู-แคชเมียร์ ส่วนใหญ่จะมุ่งสู่ปากีสถาน รวมทั้งการค้าระหว่างกันอีกด้วยดังเห็นได้จากคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีคนแรกของปากีสถาน

"จากสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และศาสนา แคชเมียร์เป็นส่วนหนึ่งของปากีสถานลักษณะความเป็นมุสลิมของประชากรชาวแคชเมียร์โดยรวม ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ก็สัมพันธ์กันกับปากีสถาน ทิศทางการไหลของแม่น้ำ ทิศทางของถนน ช่องทางทางการค้า การติดต่อกันที่ใกล้ชิดและต่อเนื่องกับประชากรชาวปากีสถานเป็นระยะเวลาที่ยาวนานทำให้แคชเมียร์นั้นผูกพันกับปากีสถานอย่างแนบแน่น"[22]

ผู้นำอินเดียคัดค้านในประเด็นที่ จัมมู-แคชเมียร์จะตกไปเป็นของปากีสถานโดยอัตโนมัติเหตุอันเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้นเป็นมุสลิม ทั้งนี้อินเดียเชื่อว่าสำหรับประเทศใหญ่และมีความหลากหลายอย่างอินเดีย ความเป็นชาติจึงควรอยู่ที่ความหลากหลายทางศาสนา ความเข้มแข็งและความเป็นอันหนึ่งอันเดียว บูรณาการของรัฐอินเดียจึงเกิดจากความสามารถที่จะเชื่อมความแตกต่างของระบบวรรณะ ภาษาหรือศาสนาเข้าไว้ด้วยกัน ทางเลือกของจัมมู-แคชเมียร์ซึ่งเป็นรัฐที่มีความหลากหลายเช่นกันก็ควรที่จะเป็นอินเดียทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าอีกด้วย

2.8.6 ผลประโยชน์สำคัญของอินเดียในดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1) ทางยุทธศาสตร์ จัมมู-แคชเมียร์เป็นทางผ่านที่นำไปสู่ดินแดนที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์อย่างยิ่งทางซีกตะวันตกเฉียงเหนือ และเป็นตัวเชื่อมระหว่างเอเชียกลางกับอนุทวีปอินเดียด้วย ชาวอินเดียติดต่อกับเพื่อนบ้านที่

---

[22]S.L.Poplai, **Select documents on Asain affairs : India 1947-1950** (Bombay : Oxford University Press, 1952), p.389.

สำคัญ ๆได้แก่ สหภาพโซเวียต จีนและอัฟกานิสถานโดยอาศัยผ่านทางจัมมู-แคชเมียร์ดังที่นายเนห์รูได้กล่าวไว้ว่า *"แน่นอนที่สุดว่าเราให้ความสนใจในการตัดสินใจของรัฐแคชเมียร์ที่จะเกิดขึ้น เพราะตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของแคชเมียร์ที่มีเขตแดนติดต่อถึงสามประเทศ ได้แก่ โซเวียต จีน อัฟกานิสถาน และยังเกี่ยวโยงอย่างมากกับการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ และความมั่นคงของอินเดีย นอกจากนี้ทางด้านเศรษฐกิจ แคชเมียร์ยังเข้ามาเกี่ยวโยงกับอินเดียโดยเส้นทางทางการค้าจากเอเชียกลางมาสู่อินเดียต้องผ่านทางแคชเมียร์"*[23]

ความสำคัญของจัมมู-แคชเมียร์ ที่มีต่อความมั่นคงของอินเดียได้รับความสนใจอย่างมากในปี ค.ศ.1959 เมื่อจีนได้ทำการบุกรุกดินแดนทางตอนเหนือของอินเดีย อินเดียจะไม่สามารถที่จะปกป้องลาดัค และดินแดนตามแนวตะขาบแถบทิศตะวันตกเฉียงเหนือได้เลยนอกจากจะได้มีการควบคุมที่มีประสิทธิภาพเหนือดินแดน จัมมู-แคชเมียร์ เสียก่อน ประกอบกับแรงกดดันทางทหารที่มีมาจากประเทศทางเหนือและภัยคุกคามทางการทหารจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรหมแดนติดต่อกันทำให้อินเดียตระหนักถึงความสำคัญของ จัมมู-แคชเมียร์ เป็นอย่างมาก

2) ทางเศรษฐกิจ จัมมู-แคชเมียร์ ถือเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำหลายสายที่มีความสำคัญต่อการเกษตรกรรม และการบริโภคจึงสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือต่อรองกับปากีสถานได้อีกด้วย โดยอินเดียเคยใช้ได้ผลต่อปากีสถานเมื่ออินเดียทำการงดส่งน้ำให้กับปากีสถานในปี ค.ศ.1965 ระหว่างที่ทั้งสองประเทศเกิดข้อพิพาทระหว่างกัน

3) ทางอุดมการณ์ ผู้ปกครองของอินเดียมีความผูกพันเป็นการส่วนตัวอยู่กับดินแดนแคชเมียร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายกรัฐมนตรีเนห์รูที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวแคชเมียร์ แคชเมียร์จึงเป็นเสมือนมาตุภูมิ[24] และเพื่อเป็นการยืนยันอุดมการณ์ไม่แบ่งแยกทางศาสนาว่าประสบความสำเร็จ จากการที่แคชเมียร์เข้าร่วมกับอินเดียจึงเป็นสัญญาลักษณ์ของความแตกต่างทางศาสนาไม่เป็นอุปสรรคต่อการปกครอง ซึ่งการต่อสู้ทางศาสนาระหว่างฮินดูและมุสลิมใน

---

[23]**Kashmir and Inter-Dominion Relations : Statement by Prime Minister Liaquat Ali Khan**(Rawalpindi: Government of Pakistan)(n.d.), p.17.

[24]Rostislav Ulyanovsky, **Three Leaders**(Moscow : Progress Publishers, 1990),p.71.

I19C832C8

อนุทวีปก็ได้มีมาตั้งแต่อดีต เมื่อมีความขัดแย้งทางศาสนาเมื่อใด อินเดียจะมองว่าปากีสถานนั้นเป็นรัฐที่คอยปกป้องแต่เพียงชาวมุสลิมมาโดยตลอด[25]

2.8.7 ผลประโยชน์สำคัญของปากีสถานในจัมมู-แคชเมียร์ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ครั้งหนึ่งนายกรัฐมนตรีของปากีสถานในอดีตนายซัลฟีการ์ อาลี บุตโต (Zulfikar Ali Bhutto)กล่าวไว้ว่า "*แม้จะต้องทำสงครามกับอินเดียนานถึง 1,000 ปีเพื่อให้ได้แคชเมียร์มา ก็ยังคงจะยอมทำสงครามกับอินเดียต่อไป*"[26]แสดงให้เห็นว่าดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ถือเป็นผลประโยชน์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดเช่นกันต่อปากีสถาน ดังนี้

1) ทางยุทธศาสตร์การเมือง หากปากีสถานเป็นเจ้าของจัมมู-แคชเมียร์จะช่วยส่งเสริมสถานะทางการเมืองที่แสดงออกมาในช่วงของการก่อตั้งประเทศคือเป็นดังฐานทางยุทธศาสตร์ที่ต่อสู้กับมหาอำนาจในเอเชียและประเทศคอมมิวนิสต์ และเป็นผู้นำและผู้สร้างเอกภาพให้กับประเทศที่ถืออิสลามเป็นศาสนาประจำชาติและเป็นศูนย์กลางอำนาจให้กับประเทศเหล่านั้น

ดังนั้นการเข้าครอบครอง จัมมู-แคชเมียร์ จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ทางบวกให้กับปากีสถานและสร้างผลในทางตรงกันข้ามให้กับอินเดียเหมือนกับว่าปากีสถานเป็นผู้ที่ดูแลบริเวณทางแถบตะวันตกเฉียงเหนือของอนุทวีปทั้งหมดจริง ความสำคัญของอินเดียในสายตาของมหาอำนาจตะวันตกย่อมลดลงอย่างมาก

2) ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการทำเกษตรกรรมของปากีสถานตะวันตกขึ้นอยู่กับแม่น้ำทั้งหกสาย โดยสามสายเป็นน้ำที่ไหลมาจากต้นน้ำในจัมมู-แคชเมียร์ทั้งสิ้น ปากีสถานตระหนักดีว่าไม่มีแหล่งกำเนิดแร่ธาตุพลังงานไฟฟ้าจากน้ำและป่าไม้ที่ไหนจะสมบูรณ์เทียบเท่ากับ จัมมู-แคชเมียร์

3) ทางจิตวิทยา การเข้าร่วมของจัมมู-แคชเมียร์กับปากีสถานยังเป็นสิ่งที่ยืนยันถึง"ความสมบูรณ์"แห่งความรู้สึกของพวกชาตินิยม นอกจากนั้นใน

---

[25]Zalmay Khalizad, Timothy George, Robert Litwak and Shahram Chobin ,"Security in Southern Asia," **The International Institute for Strategic Studies**(New York : St.Martin Press): 93.

[26]" Squarring off over Kashmir," **Asia Week** 16(27 April 1990):26.

ช่วงของการก่อตั้งประเทศ ปากีสถาน(Pakistan)จึงได้นำอักษร Kที่ย่อมาจาก จัมมูและแคชเมียร์ เข้ามาไว้ในชื่อของประเทศตนด้วยเพื่อแสดงถึงการเป็นแผ่นดินผืนเดียวกันอีกด้วย[27]

4) ทางอุดมการณ์ การก่อตั้งประเทศของปากีสถานได้รับอิทธพลมาจากแนวความคิดในเรื่องทฤษฎีสองรัฐที่มีใจความว่า ชมพูทวีปควรถูกแบ่งออกเป็นสองรัฐตามการนับถือทางศาสนาคือรัฐของชาวฮินดูอินเดีย และรัฐของชาวมุสลิมปากีสถาน[28] การเข้าร่วมของแคชเมียร์กับปากีสถานย่อมเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงความชอบธรรมของอุดมการณ์อีกทางหนึ่งด้วย

2.8.8 การเข้าร่วมของจัมมู-แคชเมียร์ กับอินเดีย

ในช่วงก่อนการตัดสินใจของมหาราชาของรัฐจัมมู-แคชเมียร์ อินเดียได้ให้โอกาสมหาราชาในการตัดสินใจโดยเสนอให้มีการดำเนินการก่อนการแยกตัวเป็นเอกราชของเอเชียใต้ ส่วนท่าทีของปากีสถาน ปากีสถานได้พยายามที่จะให้ผู้ปกครองของจัมมู-แคชเมียร์ตัดสินใจเข้ากับฝ่ายตนโดยใช้วิธีการกักตุนผลผลิตทางการเกษตรที่เคยส่งเข้าไปในจัมมู-แคชเมียร์ พร้อมทั้งสนับสนุนการก่อความไม่สงบในชุมชนทั้งๆที่ปากีสถานเองจะลงนามในข้อตกลงแสตนสติล ที่จะไม่ทำให้สถานภาพเดิมหรือสภาพที่เป็นอยู่ (status quo)สูญเสียไป นอกจากนั้นปากีสถานได้ปล่อยให้มีการเคลื่อนย้ายกองกำลังของชนเผ่าติดอาวุธบุกรุกเข้าไปในรัฐจัมมูและแคชเมียร์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างแรงกดดันต่อมหาราชาให้ตัดสินใจเข้าอยู่กับฝ่ายตน[29]

อย่างไรก็ดีผลที่ออกมากลับตรงกันข้าม ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐและความเสียหายต่อประชาชนและทรัพย์สินอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนทำให้มหาราชาขอร้องให้รัฐบาลอินเดียเข้ามาปกป้องคุ้มครองดูแล และประกาศการเข้าร่วมกับอินเดียอย่างเป็นทางการในที่สุดในเดือนกันยายน ค.ศ. 1947 โดยปากีสถานได้ตอบโต้โดยการโจมตีว่าทั้งมหาราชาและอินเดียต่างสมรู้ร่วมคิดกันใน "แผนการที่ยิ่งใหญ่" ที่จะลดความเป็นชนชาวมุสลิมส่วนใหญ่ในแคชเมียร์ ดัง

---

[27]Ian Stephens, **Pakistan**(New York : Frederick A. Praeger Publishers, 1997), p.197.

[28]Surjit Mansigh, **India Search for Power**(New Delhi: Sage Publication, 1980), p.194.

[29]Ian Stephens, **Pakistan**, p.202.

นั้นการเข้าร่วมของรัฐจัมมู-แคชเมียร์กับอินเดียจึงมาจากความฉ้อฉล ความหลอกลวง และความรุนแรง[๑๐]

ทั้งอินเดียและปากีสถานต่างมีความเห็นที่ขัดแย้งกันในเรื่องสถานภาพของการเข้าร่วมของแคชเมียร์กับอินเดีย โดยทางอินเดียถือว่า สมบูรณ์และสิ้นสุดและแคชเมียร์ถือเป็นส่วนหนึ่งในบูรณาการแห่งดินแดนของอินเดีย ส่วนปากีสถานถือว่าเรื่องนี้ยังไม่เป็นที่ยุติจนกว่าจะมีการยืนยันถึงความต้องการของประชาชนชาวแคชเมียร์โดยให้ประชาชนในดินแดนนั้นมีสิทธิที่จะทำการตัดสินใจด้วยตนเองเสียก่อน

ในเรื่องนี้อินเดียเองก็เห็นว่าการให้โอกาสประชาชนในการตัดสินใจที่สำคัญทางการเมืองที่สำคัญเองนั้นเป็นหลักการที่ถูกต้องโดยยึดถือตามความปรารถนาของประชาชน และประเด็นในเรื่องความปรารถนาของประชาชนนี้ก็เป็นปัญหาระหว่างสหภาพอินเดียกับรัฐจัมมู-แคชเมียร์เท่านั้น โดยปากีสถานไม่ควรที่จะมามีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ปากีสถานอ้างความเกี่ยวข้องว่า ดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ถือเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งยวดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างอินเดียและปากีสถาน สำหรับปากีสถานข้อพิพาทเหนือดินแดนแห่งนี้เกิดจากการไม่เป็นไปตามหลักการของการกำหนดใจตนเอง สำหรับอินเดีย ปัญหานี้เกิดขึ้นเพราะปากีสถานทำการท้าทายอย่างร้ายแรงต่อบูรณการแห่งดินแดนของอินเดีย

2.9 แนวความคิดพื้นฐานสำคัญที่แตกต่างกันและหาข้อยุติได้ยาก

หากมองจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจะพบว่า แนวความคิดพื้นฐานหรืออุดมการณ์ที่แตกต่างและขัดแย้งกันซึ่งส่งผลกระทบต่อกรณีปัญหาดินแดนจัมมู-แคชเมียร์ที่เกิดขึ้นในอดีตและยังส่งผลกระทบต่อแนวการดำเนินงานทางการเมืองของฝ่ายต่าง ๆตราบจนปัจจุบัน อาจกล่าวได้เป็นสามแนวทางหลักด้วยกันคือ[๑๑]

2.9.1 แนวทางชาตินิยมทางศาสนา (religious nationalism) โดยปากีสถาน

ปากีสถานนำโดยนายจินน่าห์ บิดาแห่งปากีสถานเห็นว่าแคชเมียร์ ควรเข้าร่วมกับปากีสถานเนื่องจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ชาวแคชเมียร์นั้นนับถือศาสนาอิสลามอันเป็นชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนที่นับถือศาสนาฮินดู โดยชุมชนที่แตกต่างกันทั้งสองชุมชนควรที่

---

[๑๐]William Norman Brown, **The United States and India and Pakistan**, p.189.

[๑๑]Ashutosh Varshney, "India, Pakistan and Kashmir : antinomies of nationalism," **Asian Survey** 31(November 1991): 999-1006.

จะอยู่กับสองรัฐ-ชาติใหม่ที่จะเกิดขึ้นตามศาสนาที่ตนนับถือตามแนวทางของทฤษฎีสองรัฐที่ถือกำเนิดขึ้นโดยนักทฤษฎีมุสลิมในช่วงทศวรรษที่1930

ข้อบกพร่องของแนวทางชาตินิยมทางศาสนา (religious nationalism) สรุปได้ดังนี้

1) แนวความคิดนี้ถูกต่อต้านทั้งจากมหาราชา ผู้นำทางการเมืองนายชีค อับดุลล่าห์และพรรคการเมืองในแคชเมียร์ ได้แก่พรรคแนชั่นนัล คอนเฟอร์เรนท์ที่ไม่เชื่อในทฤษฎีสองรัฐและเชื่อว่าศาสนาจะไม่มามีส่วนในทางการเมือง
2) หากมุสลิมในแคชเมียร์ทำการเข้าร่วมกับปากีสถานจริงเพราะเหตุผลทางศาสนา อินเดียจะต้องแยกย่อยออกอีกกี่ครั้งเนื่องจากอินเดียก็มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ทั่วไปมิใช่เฉพาะรัฐจัมมู-แคชเมียร์

2.9.2 แนวทางชาตินิยมไม่แบ่งแยกทางศาสนา(secular nationalism) โดยอินเดีย

อินเดียนำโดยพรรคคองเกรสปฏิเสธการยอมรับทฤษฎีสองรัฐ และถือว่าแคชเมียร์เป็นสัญญาลักษณ์สำคัญที่แสดงว่าอินเดียเป็นรัฐที่ไม่มีการแบ่งแยกทางศาสนา แม้ฮินดูและมุสลิมจะเป็นศาสนาที่แตกต่างกันแต่ประชาชนทั้งสองศาสนาไม่จำเป็นที่จะต้องมีชาติต่างกัน ตามหลักการพื้นฐานของลัทธิที่ไม่ถือศาสนาเป็นสำคัญอันเกิดขึ้นมาในช่วงศตวรรษที่19[32]

ข้อบกพร่องของแนวทางชาตินิยมไม่แบ่งแยกทางศาสนา(secular nationalism)สรุปได้ดังนี้

1) แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่จะถูกต่อต้านจากพวกชาตินิยมมุสลิม พวกชาตินิยมฮินดูแม้ไม่ต่อต้านการอยู่ร่วมกันกับชาวมุสลิมแคชเมียร์และมุสลิมอื่น ๆ แต่ต้องการให้ชาวมุสลิมเข้าใจในฐานะของพวกตนที่อยู่ในดินแดนอันเกิดจากความศิวิไลซ์ของชาวฮินดูและความเหนือกว่าของชาวฮินดู ซึ่งเป็นสิ่งที่ยังคงตอกย้ำถึงความแบ่งแยกทางศาสนาอยู่ดี
2) แนวคิดนี้เกิดมาจากกรอบความคิดเรื่องความเป็นเสรีประชาธิปไตย การให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา สำหรับชาวแคชเมียร์ก็คือการให้เสรีภาพในการเลือกที่จะเข้าร่วมอยู่กับใคร แต่กลับไม่รวมถึงเสรีภาพในการถอนตัวออกหรือการแยกตัวออกของประชาชนในดินแดนที่มีปัญหา

---

[32]Richard Sission and Leo E. Rose, **War and Secession : Pakistan, India and the Creation of Bangladesh**, p.37.

2.9.3 แนวทางชาตินิยมทางเชื้อชาติ(ethnic nationalism) โดยกลุ่มที่เรียกตนเองว่ากลุ่มแคชเมียร์แรต หรือการเป็นแคชเมียร์(Kashmiriat) กลุ่มแคชเมียร์แรตนี้ต้องการที่จะเป็นรัฐอิสระ เป็นรัฐของชนเชื้อชาติแคชเมียร์ มีการปกครองโดยชาวแคชเมียร์

ข้อบกพร่องของแนวทางชาตินิยมทางเชื้อชาติ(ethnic nationalism) สรุปได้ดังนี้

1) แนวความคิดของกลุ่มแคชเมียร์แรตนั้นยากที่จะเป็นจริง ทั้งนี้เพราะเป็นการยากที่จะบอกว่าใครบ้างคือชาวแคชเมียร์ที่แท้จริง เนื่องจากในดินแดนจัมมู-แคชเมียร์เองก็เต็มไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่ชนหลากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ ที่อยู่กันเป็นกลุ่มก้อนเห็นได้ชัดเจนเช่นชาวฮินดูเชื้อสายดอกราส์และชาวปัญจาบที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดจัมมู ชาวมุสลิมที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ในแคชเมียร์และชาวพุทธเชื้อสายทิเบตที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ในเขตลาดัค แนวคิดนี้จึงไม่สามารถครอบคลุมผลประโยชน์ของประชากรทั้งหมดได้หากว่าชาวแคชเมียร์จะหมายความแค่เพียงชนกลุ่มใดเพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้น